

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1\(41\)-323-336](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1(41)-323-336)

УДК 336.64

JEL Classification: G32

Інна Олександрівна Хоменко

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри маркетингу, PR-технологій та логістики,

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: innakhomenko28@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-0839-4636>

ResearcherID: F-3881-2014

Ірина Владиславівна Горобінська

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту

Національний транспортний університет (Київ, Україна)

E-mail: irynavladuslavivna@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

Ярослава Ярославівна Назаренко

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту

Національний транспортний університет (Київ, Україна)

E-mail: iaroslanazarenko@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-2343-6988>

Наталія Петрівна Теслюк

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту

Національний транспортний університет (Київ, Україна)

E-mail: natalitesluk@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-0338-9088>

**ДОСЯГНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В
КОНТЕКСТІ ЗАВДАНЬ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

У статті розглянуто методи та підходи до оцінки фінансової безпеки підприємства, запропоновано інструменти, які можуть бути корисними для практичного застосування в сучасних умовах невизначеності та економічної нестабільності. З метою досягнення фінансової безпеки на підприємствах виділено напрямки підвищення ефективності фінансового менеджменту, основними серед яких є скорочення витрат та капітальних вкладень, прискорення оборотності оборотного капіталу та оптимізація його структури, продовження термінів кредиторської заборгованості, використання оберненого лізингу, визначення оптимальних пропорцій запасів та грошових коштів, прискорення обороту дебіторської заборгованості та її рефінансування за рахунок укладання факторингових договорів.

Ключові слова: фінансова безпека; фінансовий менеджмент; фінансові індикатори; оптимізаційні умови; індекс фінансової безпеки.

Рис.: 2. Табл.: 3. Бібл.: 15.

Постановка проблеми. Для досягнення кращого рівня фінансової безпеки підприємств необхідно враховувати загальний стан у державі. З. С. Варналій, С. М. Бондаренко вважають, що «у кризові періоди розвитку повномасштабної війни в Україні найбільшою небезпекою для підприємства є руйнування його потенціалу (виробничого, технологічного, науково-технічного і кадрового) як головного чинника життєдіяльності підприємств, їхніх можливостей. Результатом впливу внутрішніх та зовнішніх загроз на фінансову безпеку підприємств може бути припинення фінансово-

господарської діяльності підприємств, визнання їх банкрутами і, ймовірно, їх ліквідація. Тому, для мінімізації загроз фінансовій безпеці підприємства необхідна ефективна система управління фінансами, яка здатна забезпечувати компроміс між інтересами розвитку підприємств, наявністю достатнього рівня грошових коштів і забезпеченням платоспроможності» [1, с. 112]. Вітчизняні підприємства стикаються зі значними викликами на шляху до забезпечення належного рівня фінансової безпеки, що пов'язано із загрозами загальнодержавного рівня:

- загроза національній безпеці України внаслідок російської агресії;
- кібератаки на державні структури та критичну інфраструктуру, інформаційна війна;
- енергетична залежність України від постачальників енергоресурсів;
- залежність від зовнішніх кредиторів та економічні загрози.

Зважаючи на це, одним із найбільш перспективних і активних напрямів управління фінансовою безпекою підприємств є моделювання її рівня в довгостроковій перспективі, а також у короткостроковому періоді (на поточний рік).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема моделювання рівня фінансової безпеки висвітлена за напрямками: моделювання в умовах диджиталізації (М. В. Желіховська [2], З. Б. Живко, О. А. Овечкіна, С. С. Родченко, Л. М. Сакур [3]), гнучке моделювання (Л. Любохинець [4]), моделювання за допомогою нейронних мереж (Г. В. Мазютинець, М. М. Шаркаді [5], О. М. Ткаченко, В. О. Сосновий [6]), імітаційне моделювання (О. В. Манойленко, Н. М. Волоснікова, Н. Б. Решетняк [7]), нейронечітке моделювання (М. М. Шаркаді [8]) та ін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Окреслення послідовності моделювання рівня фінансової безпеки на сьогодні залишається невирішеною проблемою, її розв'язання дасть можливість забезпечити належний рівень фінансової безпеки, підвищити ефективність управління нею, розробити відповідні заходи захисту від загроз з метою подальшого сталого розвитку підприємств.

Мета статті. Розробка етапів досягнення фінансової безпеки підприємства в контексті завдань фінансового менеджменту.

Виклад основного матеріалу. При оцінюванні існуючих методичних підходів до аналізу фінансової безпеки підприємства [9] було встановлено, що оптимальною є методика, яка базується на комплексній оцінці таких груп показників, як ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість, ефективність діяльності, ділова активність, боргове та податкове навантаження підприємства [10]. Система індикаторів оцінки фінансової безпеки за даною методикою представлена на рис. 1. Також зазначалося, що перевагою цього підходу є наявність критичних значень індикаторів фінансової безпеки за всіма рівнями [9, с. 107].

Забезпечення управління фінансовою безпекою є обов'язковою складовою управління економічною безпекою підприємства в цілому та дає можливість ідентифікувати як загальний її стан, так і основні загрози за групами фінансових індикаторів [11].

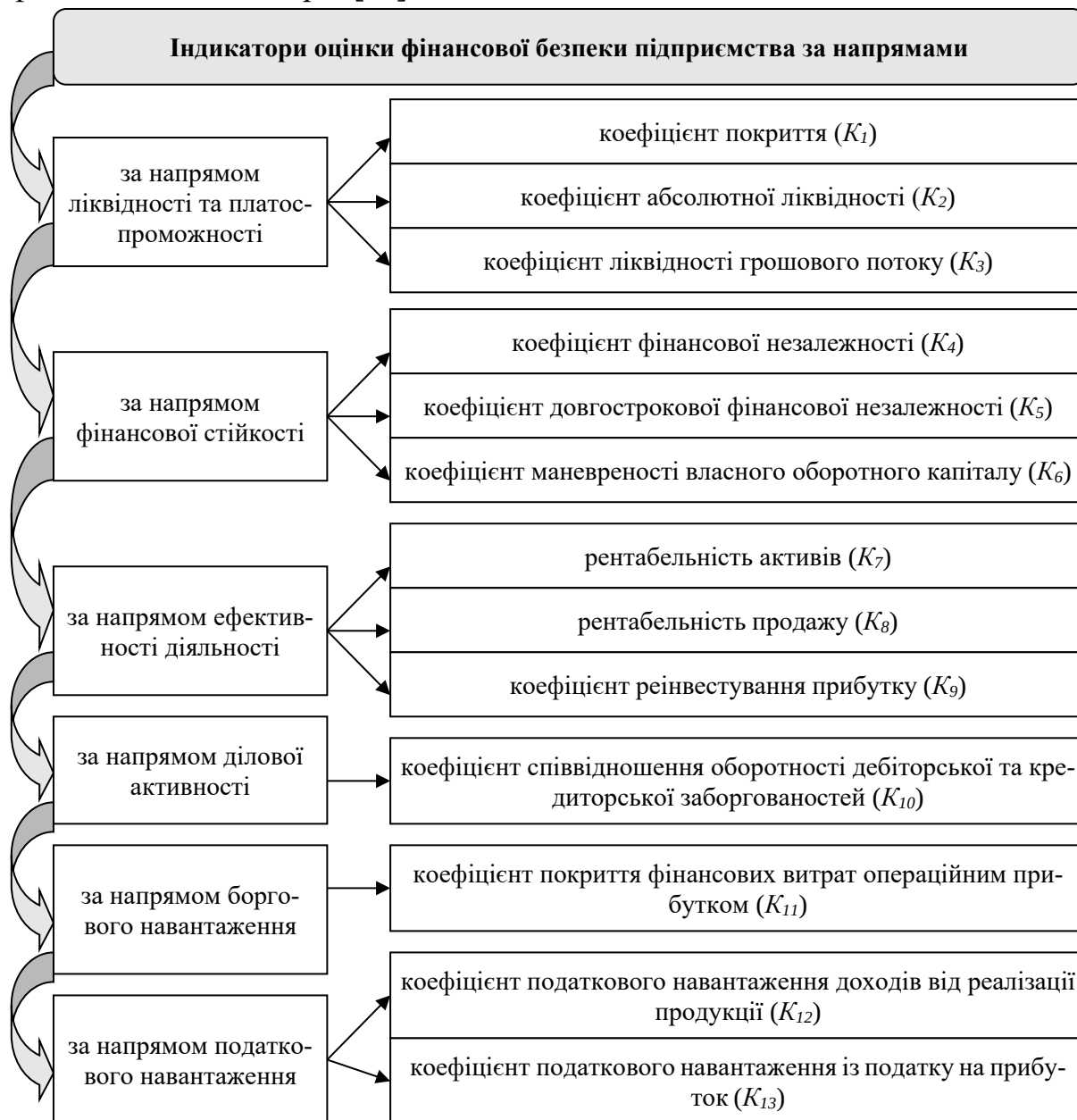

Рис. 1. Система індикаторів оцінювання фінансової безпеки підприємства
Джерело: [10].

Для оцінки ефективності забезпечення фінансової безпеки часто застосовується технологія SWOT-аналізу [12; 13]. SWOT-аналіз полягає в розділенні чинників і явищ на чотири категорії: сильних сторін (Strengths), слабких сторін (Weaknesses), можливостей (Opportunities), що відкриваються при його реалізації, загроз (Threats), пов'язаних з його здійсненням.

Для оцінки ефективності забезпечення фінансової безпеки підприємства адаптуємо основні положення SWOT-аналізу з врахуванням відповідних типів фінансової безпеки: кризового, критичного, нестабільного, допустимого, абсолютного [9, с. 107] для всіх індикаторів, що її характеризують:

- сильні сторони (Strengths) – це складові індексу фінансової безпеки, що мають допустимий чи абсолютний тип на кінець року;
- слабкі сторони (Weaknesses) – це складові індексу фінансової безпеки, що мають критичний чи кризовий тип на кінець року;
- можливості (Opportunities) – це складові індексу фінансової безпеки, що мають позитивну динаміку в аналізованому періоді;
- загрози (Threats), пов'язаних з його здійсненням – це складові індексу фінансової безпеки, що мають негативну динаміку в аналізованому періоді.

У табл. 1 наведено групування складових індексу фінансової безпеки за критеріями SWOT-аналізу.

Таблиця 1

Аналіз складових індексу фінансової безпеки підприємства

	Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Можливості (Opportunities)	індекс податкового навантаження	індекс фінансової стійкості, індекс ділової активності
Загрози (Threats)	індекс боргового навантаження	індекс ліквідності, індекс ефективності

Джерело: складено авторами.

Результати групування складових індексу фінансової безпеки за критеріями SWOT-аналізу показали таке:

– індекс ліквідності відповідає ознакам слабкої сторони та загрози погіршення. Оскільки індекс ліквідності базувався на K_1, K_2, K_3 , тому маємо всі три коефіцієнти у секторі табл. 1, що відповідає ознакам слабкої сторони та загрози погіршення. З метою розробки стратегії і тактики управління фінансовою безпекою першочерговим завданням є розробка напрямів покращення ліквідності балансу та ліквідності грошового потоку;

– індекс фінансової стійкості відповідає ознакам слабкої сторони та можливості покращення. Оскільки індекс фінансової стійкості базувався на K_4, K_5, K_6 , то загальний стан визначався характеристиками коефіцієнта фінансової незалежності (K_4), коефіцієнта довгострокової фінансової незалежності (K_5); коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу (K_6) відповідає ознакам слабкої сторони та загрози погіршення через відсутність власного оборотного капіталу, використання залучених коштів;

– індекс ефективності відповідає ознакам слабкої сторони та загрози погіршення. Індекс ефективності базувався на K_7, K_8, K_9 , рентабельність активів (K_7), рентабельність продажу (K_8) відповідають ознакам слабкої сторони та загрози погіршення, сильна сторона та можливості покращення визначена лише за коефіцієнтом реінвестування прибутку (K_9);

– індекс ділової активності відповідає ознакам слабкої сторони та можливості покращення, що повністю відповідає коефіцієнту співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей (K_{10}), але підприємства мають перспективи оптимізації розмірів і періодів оборотності даних заборгованостей;

– індекс боргового навантаження відповідає ознакам сильної сторони та загрози погіршення, що повністю відповідає коефіцієнту покриття фінансових витрат операційним прибутком (K_{11}),

– індекс податкового навантаження відповідає ознакам сильної сторони та можливості покращення.

У табл. 2 наведено групування індикаторів фінансової безпеки за критеріями SWOT-аналізу.

Таблиця 2

*Аналіз індикаторів фінансової безпеки підприємства
за критеріями SWOT-аналізу*

	Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Можливості (Opportunities)	Коефіцієнт реінвестування прибутку (K_9), Коефіцієнт податкового навантаження із податку на прибуток (K_{13})	Коефіцієнт співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей (K_{10})
Загрози (Threats)	Коефіцієнт фінансової незалежності (K_4), Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності (K_5), Коефіцієнт покриття фінансових витрат операційним прибутком (K_{11})	Коефіцієнт покриття (K_1), Коефіцієнт абсолютної ліквідності (K_2), Коефіцієнт ліквідності грошового потоку (K_3), Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу (K_6), Рентабельність активів (K_7), Рентабельність продажу (K_8)

Джерело: складено авторами.

Підвищення рівня фінансової безпеки полягає у вдосконаленні якості управління такими показниками як ліквідність, платоспроможність, ефективність діяльності, фінансова стійкість та ділова активність, а також відповідними індикаторами:

– коефіцієнт покриття (K_1), у довгостроковій перспективі він повинен становити більше за 2 [9, с. 107], проте в короткостроковій перспективі рекомендовано досягти значення 1 та більше, що буде відповідати допустимому типу фінансової безпеки. Для цього необхідно переглянути підходи до формування оборотних активів та поточних зобов'язань. Умовою для короткострокової перспективи є збільшення оборотних активів і зменшення поточних зобов'язань, їхня рівність, у довгостроковій перспективі – перевищення оборотними активами поточних зобов'язань у два рази. Отже,

оптимізаційні умови за коефіцієнтом покриття для короткострокового періоду ≥ 1 , для довгострокового періоду ≥ 2 ;

– коефіцієнт абсолютної ліквідності (K_2), у практиці фінансового менеджменту та управління фінансовою безпекою для покращення стану абсолютної ліквідності найчастіше рекомендують змінити склад і структуру оборотних активів, наприклад, оптимізувати виробничі запаси, активізувати продаж готової продукції зі складів підприємства, інкасувати дебіторську заборгованість. У довгостроковій перспективі коефіцієнт абсолютної ліквідності повинен становити більше за 0,1 [9, с. 107], проте в короткостроковій перспективі рекомендовано досягти значення 0,07 та більше, що буде відповідати допустимому рівню фінансової безпеки. Отже, оптимізаційні умови за коефіцієнтом абсолютної ліквідності для короткострокового періоду $\geq 0,07$, для довгострокового періоду $\geq 0,1$;

– коефіцієнт ліквідності грошового потоку (K_3), досягнення покращення управління фінансовою безпекою неможливе без оптимізації грошових потоків та перевищення вхідних грошових потоків над вихідними. На підприємствах необхідно запровадити дієву та ефективну систему планування грошових коштів і впровадження практики чистого додатного грошового потоку. Оптимізаційні умови за коефіцієнтом ліквідності грошового потоку наведено в табл. 3;

Таблиця 3

*Оптимізаційні умови за окремими фінансовими індикаторами
для забезпечення фінансової безпеки підприємства*

Номер умови	Назва	Для короткострокового періоду	Для довгострокового періоду	Умовні позначення
1	2	3	4	5
Умова № 1	Оптимізаційні умови за коефіцієнтом покриття	$ОА/ПЗ \geq 1$	–	ОА – оборотні активи, ряд. 1195 форми 1 фінансової звітності, ПЗ – поточні зобов'язання, ряд. 1695 форми 1 фінансової звітності
Умова № 2		–	$ОА/ПЗ \geq 2$	
Умова № 3	Оптимізаційні умови за коефіцієнтом абсолютної ліквідності	$ГЕ/ПЗ \geq 0,07$	–	ГЕ – гроші та їх еквіваленти, ряд. 1165 форми 1 фінансової звітності, ПЗ – поточні зобов'язання, ряд. 1695 форми 1 фінансової звітності
Умова № 4		–	$ГЕ/ПЗ \geq 0,1$	
Умова № 5	Оптимізаційні умови за коефіцієнтом ліквідності грошового потоку	$ВхідГП \geq ВихідГП$	$ВхідГП \geq ВихідГП$	ВхідГП – вхідний грошовий потік як сукупність всіх надходжень, ВихідГП – вихідний грошовий потік як сукупність всіх витрачань

Закінчення табл. 3

1	2	3	4	5
Умова № 6	Оптимізаційні умови за коефіцієнтом маневреності власного оборотного капіталу	$ВОК/ВК \geq 0,05$	–	ВОК – власний оборотний капітал, ВК – власний капітал, ряд. 1495 форми 1 фінансової звітності
Умова № 7		–	$ВОК/ВК \geq 0,1$	
Умова № 8	Оптимізаційні умови за показниками рентабельності	$ЧП/А(ЧД) \geq 1\%$	–	ЧП – чистий прибуток, ряд. 2350 форми 2 фінансової звітності, А – активи або валюта балансу, ряд. 1900 форми 1 фінансової звітності, ЧД – чистий дохід, ряд. 2000 форми 2 фінансової звітності
Умова № 9		–	$ЧП/А(ЧД) \geq 2\%$	
Умова № 10	Оптимізаційні умови за коефіцієнтом співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей	$1,1 \leq КЗ/ДЗ \leq 1,2$	–	КЗ – загальний розмір кредиторської заборгованості, ДЗ – загальний розмір дебіторської заборгованості
Умова № 11		–	$0,9 \leq КЗ/ДЗ \leq 1,1$	

Джерело: складено авторами.

– коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу (K_6), більшості підприємств не вистачає оборотного капіталу, що вказує на недостатність власного капіталу для покриття потреби у фінансуванні оборотних активів і підвищує ризики для поточної діяльності, а також блокує можливості інвестування у стратегії їх розвитку. Такий фактор негативно впливає на загальний стан фінансової безпеки й вимагає рішення власників про збільшення власного капіталу до розміру, що буде позитивним (основна умова забезпечення фінансової безпеки). У довгостроковій перспективі коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу повинен становити більше ніж 0,1 [9, с. 107], проте у короткостроковій перспективі рекомендовано досягти значення 0,05 та більше, що буде відповідати допустимому типу фінансової безпеки. Отже, оптимізаційні умови за коефіцієнтом маневреності власного оборотного капіталу для короткострокового періоду $\geq 0,05$, для довгострокового періоду $\geq 0,1$;

– коефіцієнт співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей (K_{10}), загальний стан ділової активності можливо покращити за умови оптимізації розмірів та періодів оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей, тому оптимізаційна умова буде полягати у

дотриманні рекомендованих значень [9, с. 107], оптимізаційні умови за коефіцієнтом співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей для короткострокового періоду будуть знаходитися в діапазоні від 1,1 до 1,2, для довгострокового періоду від 0,9 до 1,1;

– рентабельність активів (K_7) та рентабельність продажу (K_8) – показники, що можуть вказувати на недостатню ефективність і результативність діяльності підприємства порівняно з його основними конкурентами та іншими учасниками ринку. У довгостроковій перспективі рентабельність активів (K_7) та рентабельність продажу (K_8) повинні становити понад 2 % [9, с. 107], проте у короткостроковій перспективі рекомендовано досягти значення 1 % та більше, що буде відповідати допустимому рівню фінансової безпеки. Оптимізаційні умови за показниками рентабельності для короткострокового періоду ≥ 1 %, для довгострокового періоду ≥ 2 %.

Управління рентабельністю (прибутковістю) підприємств має задовольняти потреби у формуванні потенціалу економічного розвитку і створювати резерв для реалізації цілей забезпечення ефективної діяльності. Зростання прибутку можливе не лише за рахунок нарощування обсягів реалізації та забезпечення максимальної комерційної завантаженості, а й за рахунок реструктуризації активів та оптимізації систем управління. Тому нарощування рентабельності повинно здійснюватись і екстенсивним, і інтенсивним шляхом, та не лише забезпечувати зростання обсягів доходів від реалізації, а й враховувати специфічні, галузеві характеристики, що впливають на перспективу зростання конкурентного статусу та забезпечують можливості розвитку [14-15].

Послідовність моделювання фінансової безпеки підприємства в короткостроковому періоді (за умови, що основні слабкі сторони – фінансова стійкість, ділова активність, ліквідність та ефективність) з врахуванням запропонованих рекомендацій наведена на рис. 2.

За результатами SWOT-аналізу сильними сторонами виступають наступні індикатори: коефіцієнт фінансової незалежності (K_4), коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності (K_5), коефіцієнт покриття фінансових витрат операційним прибутком (K_{11}). Перші два з вказаних коефіцієнтів мають покращити свої значення і припинити негативну динаміку за умови врахування запропонованих рекомендацій та оптимізаційних умов №6 та №7. Коефіцієнт покриття фінансових витрат операційним прибутком (K_{11}) має покращити свої значення і припинити негативну динаміку за умови врахування запропонованих рекомендацій та оптимізаційних умов № 8 та 9, коли відбудеться збільшення чистого прибутку до рекомендованих значень.

Під час моделювання рівня фінансової безпеки необхідно обов'язково проводити оцінювання стану наступних індикаторів: коефіцієнту реінвестування прибутку (K_9), коефіцієнту податкового навантаження із податку на прибуток (K_{13}), коефіцієнту фінансової незалежності (K_4), коефіцієнту довгострокової фінансової незалежності (K_5), коефіцієнту покриття фінансових витрат операційним прибутком (K_{11}).

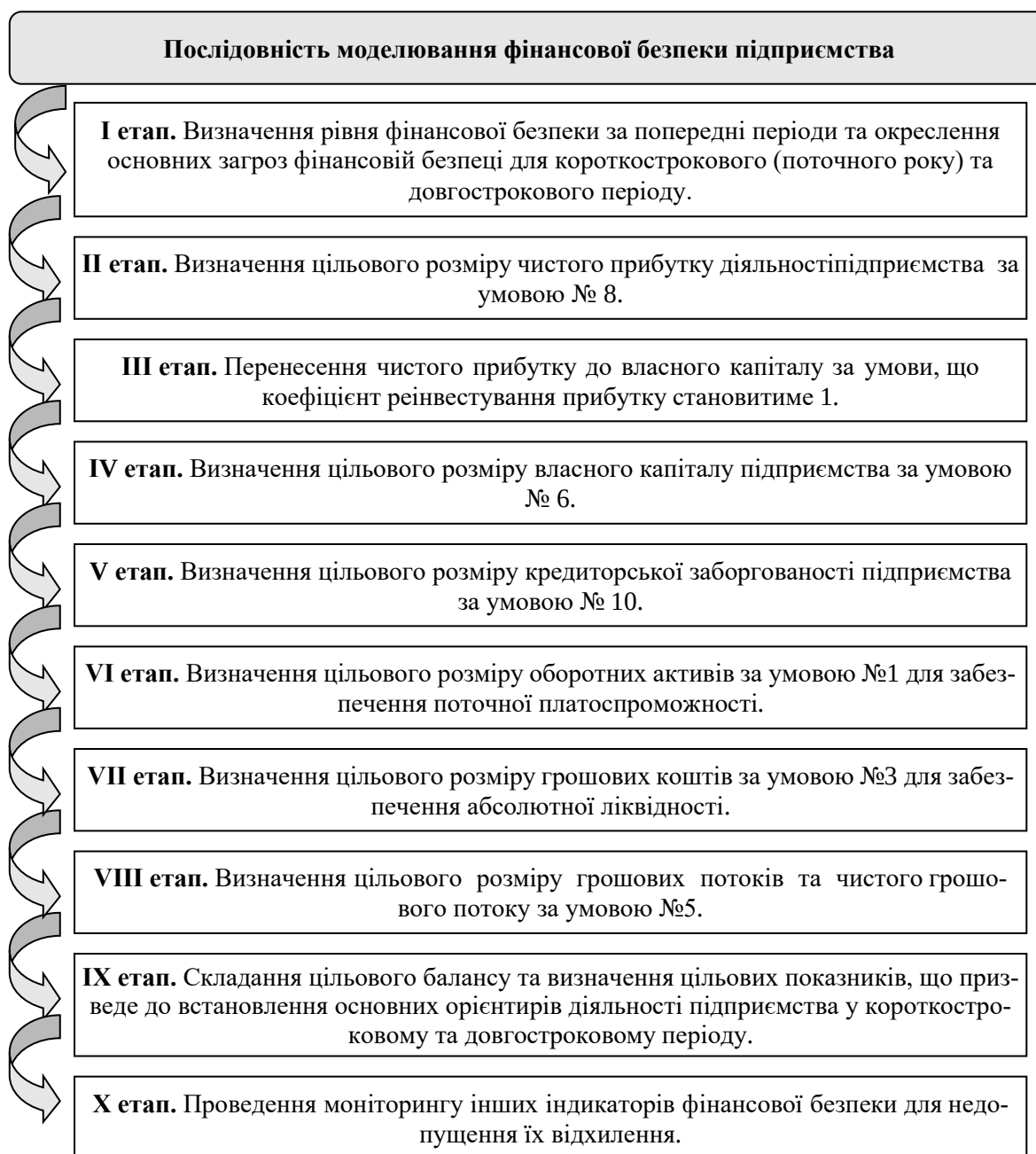

Рис. 2. Основні етапи фінансової безпеки підприємства

Джерело: розроблено авторами.

Отже, для підвищення фінансової безпеки й досягнення в короткостроковому періоді її допустимого типу за такими фінансовими індикаторами, як коефіцієнт покриття, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт ліквідності грошового потоку, коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу, рентабельність активів, рентабельність продажу, коефіцієнт співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей, необхідно враховувати рекомендації з моделювання рівня фінансової безпеки за показниками чистого прибутку, власного капіталу, кредиторської заборгованості, поточних зобов'язань, оборотних активів та грошових потоків.

Під час моделювання фінансової безпеки у довгостроковому періоді слід застосовувати наведені на рис. 2 етапи та запропоновану послідовність, але з врахуванням відповідних оптимізаційних умов, зазначених в таблиці 1 саме для довгострокового періоду.

Варто також відзначити, що серед наявних умов і систем рівнянь, наведених в табл. 3, необхідно визначити пріоритетність, оскільки окремі умови можуть суперечити одна одній:

- умова № 6 та умова № 8 (пріоритет та першочерговість обчислення має умова № 8, оскільки визначення безпечного рівня чистого прибутку безпосередньо впливає на розмір власного капіталу за умови, що коефіцієнт реінвестування прибутку (K_9) дорівнюватиме 1,0);

- умова № 10 та умови № 1 і 4 (пріоритет та першочерговість обчислення має умова № 10, оскільки необхідно зменшити розмір кредиторської заборгованості й лише потім визначати розмір поточної платоспроможності) тощо.

За умовою оптимізації коефіцієнта співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей (K_{10}) максимально допустимим значенням є переважання кредиторської заборгованості у 1,2 раза.

Цільове значення оборотних активів для короткострокового періоду повинно дорівнювати значенню поточних зобов'язань, що відповідає оптимізаційній умові № 1.

Цільове значення грошових коштів для короткострокового періоду повинно дорівнювати не менше 7 % поточних зобов'язань, що відповідає оптимізаційній умові № 3. Саме на таку суму вхідні грошові потоки повинні перевищувати вихідні грошові потоки в короткостроковому періоді, таким чином визначаємо оптимізаційну умову № 5.

Висновки та пропозиції. Для досягнення фінансової безпеки на підприємствах можна виділити такі напрями підвищення ефективності фінансового менеджменту: скорочення суми постійних витрат, у т. ч. скорочення управлінського персоналу; скорочення рівня змінних витрат; скорочення обсягів капітальних вкладень; прискорення оборотності оборотного капіталу за рахунок формування достатнього його розміру з урахуванням додатного розміру власного оборотного капіталу; продовження термінів кредиторської заборгованості за товарними операціями та дотримання платіжної дисципліни у розрахунках з партнерами, бюджетом, працівниками; відстрочення виплати нарахованих дивідендів, винагород та інших до часу, поки не буде сформовано достатнього розміру власного та власного оборотного капіталу; використання оберненого лізингу; оптимізація структури оборотного капіталу з визначенням оптимальних пропорцій запасів, дебіторської заборгованості, грошей тощо; реорганізація відповідних служб підприємства з метою підвищення ефективності їхнього функціонування в напрямку збільшення обсягів реалізації; рефінансування дебіторської заборгованості з метою зменшення її загального обсягу та укладення договорів факторингу з

комерційними банками чи факторинговими компаніями (на даний час факторингові операції пропонують Райффайзен Банк, Банк «Південний», Укресімбанк, ОТП Банк, Сенс Банк, Банк «Глобус», Таскомбанк та ін.) тощо.

Список використаних джерел

1. Варналій З. С. Фінансова безпека підприємств України в умовах війни та повоєнного відновлення / З. С. Варналій, С. М. Бондаренко // Економічний вісник університету. – 2023. – Вип. 56. – С. 106-113.
2. Желіховська М. В. Моделювання підприємницької стратегії управління фінансовою безпекою в умовах діджиталізації та міграційних ризиків / М. В. Желіховська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2022. – № 5. – С. 74-82.
3. Інноваційна модель стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації / З. Б. Живко, О. А. Овечкіна, С. С. Родченко, Л. М. Сакун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2022. – № 4. – С. 44-51.
4. Моделювання організаційних заходів для створення політики безпеки організації з використанням бізнес-процесів / В. В. Радуш, О. Ю. Лебедєва, Н. І. Кушніренко, В. В. Зоріло // Інформатика та математичні методи в моделюванні. – 2021. – Т. 11, № 3. – С. 239-246.
5. Мазютинець Г. В. Модель багаторівневої нейромережі визначення рівня фінансової безпеки компанії / Г. В. Мазютинець, М. М. Шаркаді // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Математика і інформатика». – 2022. – № 40(1). – С. 175–194.
6. Ткаченко О. М. Модель прогнозування безпеки мережі за допомогою нейронних мереж / О. М. Ткаченко, В. О. Сосновий // IT synergy. – 2022. – № 2. – С. 43-54.
7. Манойленко О. В. Комплексна система імітаційного моделювання оцінки ефективності управління фінансовим ресурсним забезпеченням корпоративної безпеки промислового підприємства на мікроекономічному рівні / О. В. Манойленко, Н. М. Волоснікова, Н. Б. Решетняк // Бізнес Інформ. – 2022. – № 9. – С. 27-33.
8. Шаркаді М. М. Нейро-нечітке моделювання у системі управління фінансово-економічною безпекою / М. М. Шаркаді // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Математика і інформатика. – 2021. – Вип. 38, № 1. – С. 157-164.
9. Хоменко І. О. Методичні підходи до досліджень оцінки фінансової безпеки підприємства та її маркетингове забезпечення / І. О. Хоменко, І. В. Горобінська, А. В. Горобінський // Науковий журнал «Розвиток міста». – 2024. – № 3. – С. 102-110.
10. Risk- Oriented Approach to Financial Security of Motor Transport Enterprises / N. Levkovets, V. Ilchenko, S. Boiko, V., Masalitina N. Tesliuk // Explore Business, Technology Opportunities and Challenges after the Covid-19 Pandemic / Edited by B. Alareeni and A. Hamdan. Lecture Notes in Networks and Systems. – Cham : Springer, 2023. – Vol. 495.
11. Хоменко І. О. Теоретико-методичні аспекти управління економічною безпекою підприємства / І. О. Хоменко, І. В. Горобінська, Д. М. Луцька // Інформаційно-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства: колективна монографія / за ред. О. Ю. Акименко. – Чернігів : Національний університет «Чернігівська політехніка», 2023. – С. 64-99.
12. Дунда С. П. Формування альтернативних стратегій підприємства методом динамічного SWOT-аналізу / С. П. Дунда, А. В. Тарануха // Наукові праці Національного університету харчових технологій. – 2021. – Т. 27, № 6. – С. 65-72.
13. Danylkiv Kh. P. Swot-analysis as a tool for determining a small entrepreneurial structure development strategy / Kh. P. Danylkiv, O. B. Sadura // Інноваційна економіка. – 2021. – № 3-4. – С. 59-66.

14. Захарін С. В. Удосконалення організаційно-економічних та фінансових механізмів реалізації державної соціальної та молодіжної політики в контексті підтримки сталого розвитку / С. В. Захарін, І. І. Кичко, В. Ф. Савченко // Економіка і управління. – 2020. – № 1. – С. 18-25.

15. Riscos de transformações digitais das relações de trabalho e do mercado de trabalho / I. Kychko, H. Samiilenko, V. Khudolei, N. Bondar, Y. Kravchuk // Laplage Em Revista. – 2021. – Vol. 7(Extra-E). – Pp. 650-660. DOI: <https://doi.org/10.24115/S2446-622020217Extra-E1357p.650-660>.

References

1. Varnalii, Z.S., Bondarenko, S.M. (2023). Finansova bezpeka pidpriemstv ukrainy v umovakh viiny ta povoiennoho vidnovlennia [Financial security of Ukrainian enterprises in conditions of war and post-war recovery]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu – Economic Bulletin of the University*, 56, 106-113.

2. Zhelikhovska, M.V. (2022). Modeliuvannia pidpriemnytskoi stratehii upravlinnia finansovoiu bezpekoiu v umovakh didzhitalizatsii ta mihratsiinykh ryzykiv [Modeling of the entrepreneurial strategy of financial security management in the context of digitalization and migration risks]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini – Formation of market relations in Ukraine*, (5), 74-82.

3. Zhyvko, Z.B., Oviechkina, O.A., Rodchenko, S.S., Cakun, L.M. (2022). Innovatsiina model stratehichnoho rozvytku v upravlinni bezpekovoju ekonomikoju v umovakh posylennia zovnishnoekonomichnykh zviazkiv ta didzhitalizatsii [Innovative model of strategic development in security economy management in the context of strengthening foreign economic ties and digitalization]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, (4), 44-51.

4. Radush, V.V., Lebedieva, O.Yu., Kushnirenko, N.I., Zorilo, V.V. (2021). Modeliuvannia orhanizatsiinykh zakhodiv dlia stvorennia polityky bezpeky orhanizatsii z vykorystanniam biznes-protsesiv [Modeling organizational measures for creating an organization's security policy using business processes]. *Informatyka ta matematychni metody v modeliuvanni – Informatics and mathematical methods in modeling*, 11(3), 239-246.

5. Maziutynets, H.V., Sharkadi, M.M. (2022). Model bahatorivnevoi neiromerezhi vyznachennia rivnia finansovoi bezpeky kompanii [Model of a multi-level neural network for determining the level of financial security of a company]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia «Matematyka i informatyka» – Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Series "Mathematics and Informatics"*, (40(1)), 175-194.

6. Tkachenko, O.M., Sosnovyi, V.O. (2022). Model prohnozuvannia bezpeky merezhi za dopomohoiu neironnykh merezh [Network security forecasting model using neural networks]. *IT synergy*, 2, 43-54.

7. Manoilenko, O.V., Volosnikova, N.M., Reshetniak, N.B. (2022). Kompleksna systema imitatsiinoho modeliuvannia otsinky efektyvnosti upravlinnia finansovym resursnym zabezpechenniam korporativnoi bezpeky promysloвого pidpriemstva na mikroekonomichnomu rivni [A complex simulation modeling system for assessing the effectiveness of financial resource management of corporate security of an industrial enterprise at the microeconomic level]. *Biznes Inform – Business Inform*, (9), 27-33.

8. Sharkadi, M.M. (2021). Neuro-nechitke modeliuvannia u systemi upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoju [Neuro-fuzzy modeling in the financial and economic security management system]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia: Matematika i informatyka – Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Series: Mathematics and Informatics*, 38(1), 157-164.

9. Khomenko, I.O., Corobinska, I.V., Horobinskyi, A.V. (2024). Metodichni pidkhody do doslidzhen otsinky finansovoi bezpeky pidpriemstva ta yii marketynhove zabezpechennia [Methodological approaches to research of assessment of financial security of the enterprise and its marketing support]. *Naukovyi zhurnal «Rozvytok mista» – Scientific journal «City Development»*, (3), 102-110.

10. Levkovets, N., Ilchenko, V., Boiko, S., Masalitina, V., Tesliuk, N. (2023). Risk-Oriented Approach to Financial Security of Motor Transport Enterprises. In B. Alareeni and A. Hamdan (Ed.). *Explore Business, Technology Opportunities and Challenges after the Covid-19 Pandemic. Lecture Notes in Networks and Systems*, 495.

11. Khomenko, I.O., Gorobinska, I.V., Lutska, D.M. (2023). Teoretyko-metodychni aspekty upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva [Theoretical and methodological aspects of the management of the economic security of an enterprise]. In O.Yu. Akymenko (Ed.), *Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva – Information and analytical support for the management of the economic security of an enterprise* (pp. 64-99). Natsionalnyi universytet «Chernihivska politehnika».

12. Dunda, S.P., Taranukha, A.V. (2021). Formuvannia alternatyvnykh stratehii pidpriemstva metodom dynamichnoho SWOT-analizu [Formation of alternative enterprise strategies using the method of dynamic SWOT analysis]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnolohii – Scientific Works of the National University of Food Technologies*, 27(6), 65-72.

13. Danylkiv, Kh.R., Sadura, O.B. (2021). Swot-analysis as a tool for determining a small entrepreneurial structure development strategy [Swot-analysis as a tool for determining a small entrepreneurial structure development strategy]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative Economy*, (3-40), 59-66.

14. Zakharin, S.V., Kychko, I.I., Savchenko, V.F. (2020). Udoskonalennia orhanizatsiino-ekonomichnykh ta finansovykh mekhanizmiv realizatsii derzhavnoi sotsialnoi ta molodizhnoi polityky v konteksti pidtrymky staloho rozvytku [Improvement of organizational, economic and financial mechanisms for the implementation of state social and youth policy in the context of supporting sustainable development]. *Ekonomika i upravlinnia – Economics and Management*, (1), 18-25.

15. Kychko, I., Samiilenko, H., Khudolei, V., Bondar, N. Kravchyk, Y. (2021). Riscos de transformações digitais das relações de trabalho e do mercado de trabalho. *Laplage Em Revista*, 7(Extra-E), 650-660. <https://doi.org/10.24115/S2446-622020217Extra-E1357p.650-660>.

Отримано 28.01.2025

UDC 336.64

Inna Khomenko

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Head of the Department of Marketing, PR-technologies and Logistics,

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: innakhomenko28@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-0839-4636>

ResearcherID: [F-3881-2014](https://orcid.org/0000-0002-0839-4636)

Iryna Gorobinska

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Audit,

National Transport University (Kyiv, Ukraine)

E-mail: irynavladuslavivna@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

Iaroslava Nazarenko

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Audit,
National Transport University (Kyiv, Ukraine)

E-mail: iaroslavnazarenko@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-2343-6988>

Nataliia Tesliuk

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Audit,
National Transport University (Kyiv, Ukraine)

E-mail: natalitesluk@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-0338-9088>

**ACHIEVING FINANCIAL SECURITY OF AN ENTERPRISE
IN THE CONTEXT OF FINANCIAL MANAGEMENT TASKS**

This article examines methods and approaches to assessing the financial security of an enterprise, and proposes tools that may be useful for practical application in modern conditions of uncertainty and economic instability.

The purpose of the article is to develop stages for achieving the financial security of an enterprise in the context of financial management tasks.

It has been established that the management of such indicators as liquidity, solvency, efficiency of activity, financial stability, business activity, debt and tax burden, as well as the corresponding indicators that characterize them, requires priority improvement. During the study, optimization conditions were developed using the corresponding coefficients for the short-term and long-term period of activity in order to ensure the financial security of the enterprise.

One of the most important tools in the financial security management system is modeling, which allows not only to assess the current level of financial security, but also opens up opportunities for forecasting and building development scenarios, identifying potential threats and developing strategies to minimize them.

To assess the effectiveness of ensuring the financial security of the enterprise, the SWOT analysis technology was applied and its main provisions were adapted taking into account the relevant types of financial security (crisis, critical, unstable, acceptable, absolute). The components of the financial security index and the relevant indicators were grouped according to the SWOT analysis criteria. In order to achieve financial security at enterprises, areas for increasing the efficiency of financial management were identified, the main ones being reducing costs and capital investments, accelerating the turnover of working capital and optimizing its structure, extending the terms of accounts payable, using reverse leasing, determining the optimal proportions of inventories and cash, accelerating the turnover of receivables and its refinancing by concluding factoring agreements with commercial banks or factoring companies.

Key words: financial security; financial management; financial indicators; optimization conditions; financial security index.

Fig.: 2. Table: 3. References: 15.